

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет
Кафедра економічної теорії

Міждисциплінарна курсова робота

з

економічної теорії

на тему:

«Інфляція та проблеми державного регулювання цін»

Студентки 2 курсу групи ФБС-21

Акопджанян А.В.

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викл. Сліпченко Т.О.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Тернопіль – 2017 р.

План

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. Сучасна інфляція: сутність та особливості

РОЗДІЛ 2. Державне регулювання цін в сучасних умовах: SWOT-аналіз

РОЗДІЛ 3. Вплив інфляційного механізму на ціноутворення в Україні. Аналіз зарубіжного досвіду

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. Сучасна інфляція: сутність та особливості	6
РОЗДІЛ 2. Державне регулювання цін в сучасних умовах: SWOT-аналіз	9
РОЗДІЛ 3. Вплив інфляційного механізму на ціноутворення в Україні. Аналіз зарубіжного досвіду	14
ВИСНОВКИ	17
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	19

ВСТУП

Розвиток суспільства — еволюційний процес і безсумнівно охоплює масу сфер та галузей розглянутих із різних аспектів. Всі ці ланки тісно пов'язані між собою, однак мають свої характерні особливості та відмінності. Розвиток економічної сфери безкомпромісно пов'язаний із потребами та бажаннями населення, виникненням ринкових відносин, безперервним рухом відтворювальних процесів, становленням держави.

На кожному етапі економічного розвитку виникають нові категорії та поняття, які характеризують стан господарства. Одним із найважливіших макроекономічних показників є інфляція. Саме від цього поняття залежить рівень цін, стабільність валюти та добробут населення. Аналіз цих процесів та введення інфляційного таргетування може призвести до абсолютно різних наслідків. Тому науковці проводять різні дослідження та експерименти для досягнення максимально позитивного результату. Наразі, коли стан економічного зростання в Україні перебуває не в найкращому стані, оптимальний та логічний аналіз вкрай необхідний для нашої економіки. Детальний розгляд даного питання допоможе визначити причини занепаду економіки. Обґрунтований та змістовний аналіз дає можливість знайти шляхи вирішення проблеми. Всі економічні категорії пов'язані між собою, тому треба шукати альтернативу впливу інших сфер суспільства на економіку. Отже, об'єкт дослідження має бути не один. Необхідно розглянути рівень цін, процес державного контролю економічних процесів, інфляційне таргетування, рівень життя населення, банківську сферу. Важливо проаналізувати всі ці поняття, щоб об'єктивно оцінити загрози та можливості розвитку сфери господарювання.

Якість та ціна є основними показниками при виборі продукції споживачем. На жаль, український покупець переважно звертає увагу саме на ціну, яка переважно не відповідає якості. Кожен підприємець намагається отримати максимального прибутку при мінімальних витратах, а в умовах високої корупції, бюрократії та відповідному рівні податкових стягнень, виробник встановлює ціни вищі ніж очікування споживача. На ціну впливає

рівень попиту та пропозиції, інфляційних механізм, податкова система, добробут населення. Тому важливо дослідити всі ці поняття, щоб зрозуміти за якого рівня цін споживач зможе задовільнити свої потреби та бажання.

Метою мого дослідження є: дослідити інфляційний механізм, проаналізувати проблеми та перспективи державного регулювання цін та вивчити їхній взаємозв'язок.

На основі обробки та аналізу необхідної інформації варто підвести підсумки та зробити висновки із даного питання, для досягнення максимально об'єктивної оцінки проблеми та знайти можливі шляхи її вирішення.

РОЗДІЛ 1. Сучасна інфляція: сутність та особливості

Є багато трактувань стосовно терміну «інфляція», багато науковців розглядають з різних аспектів це поняття. Загалом існує три основних напрями стосовно теорії інфляції: кейнсіанська теорія інфляції, монетаристська кількісна концепція і теорія надзвичайних витрат. Розглянемо основні підходи кожної. На думку Кейса інфляцію спричиняє надлишковий попит, що приводить до зростання виробництва та зайнятості. Представники монетаристської концепції розглядали інфляцію як грошовий феномен, тобто результат надлишкової кількості грошей в обігу. Теорія надзвичайних витрат переплітається з ідеями кейнсіанської теорії. Представники пояснюють інфляція зі зростанням витрат на виробництво, причому пов'язані із заробітною платою. Всі дані теорії пов'язані між собою та доповнюють одна одну, тому, лише разом дають широкий спектр поглядів стосовного даної економічної категорії. [11]

Інфляція — процес втрати купівельної спроможності грошей у наслідок переповнення обігу грошових знаків понад дійсну потребу економіки, що призводить до їх знецінення. При інфляції відбувається поширення дій закону грошового обігу, тобто наявній в економіці масі товарів починає протистояти більша маса грошей, що призводить до їхнього знецінення по відношенню до тих товарі на які гроші обліковуються. Інфляція не є породженням сучасності, а була відома ще в Античний період і Середні віки, проте у ті часи інфляційні процеси були зазвичай екстраординарним явищем пов'язаним із значними масштабами псування монет або із ввезенням значної кількості золота в країну. На сучасному етапі не існує країни, і якій не розвивалися інфляційні процеси, зокрема в ХХ ст. У 90-х роках у країнах з перехідною економікою темпи зростання інфляції були найвищими у світі. В Україні інфляція розвивалася ще в 50-60 рр. ХХ ст. у зв'язку з низьким рівнем суспільного виробництва, товарним дефіцитом та великій різниці в цінах: низька вартість на кінцевий продукт та висока на сировину. Найвищого рівня інфляція в Україні досягла і 1992-1993 рр., а найнижчий показник був зафіксований у 2002 році. [7]

На сьогоднішній день розрізняють різні форми прояву інфляції.

1. Залежно від ступеня поширення інфляції:

- локальна;
- світова.

2. Залежно від часу дій інфляційного процесу:

- періодична;
- постійна.

3. Залежно від темпів зростання:

- повзуча ($\leq 10\%$);
- галопуюча (від 10% до 100%);
- гіперінфляція ($\geq 100\%$).

4. Залежно від особливостей розвитку і перебігу інфляції:

- відкрита;
- прихована.

Розглянемо дві останні форми. *Відкрита інфляція* — це такий вид інфляції, що виявляється у зростанні загального рівня цін на товари і послуги. Вона виражається у знеціненні грошей через падіння їхньої купівельної спроможності, тобто зростає масштаб цін. Для кількісної оцінки рівня інфляції використовують індекси цін: індекс Ласпейреса, індекс Пааше, індекс Фішера, індекс виробників промислової продукції, індекс споживчих цін, базовий індекс споживчих цін. В умовах коли в економіці держава втручається у механізм ціноутворення має місце *прихована інфляція* — це такий вид інфляції, що знаходить своє вираження у товарному дефіциті. При такій формі інфляції зафіксована в адміністративний спосіб ціна є зазвичай нижчою за ринкову ціну рівноваги. [7]

Будь-який прояв інфляції в економіці призводить до неминучих проблем та перешкод для соціально-економічного розвитку держави. Симптоми цієї «хвороби» характерні для кожної країни, які проявляються в певній мірі. Сучасна інфляція характеризується наступними особливостями:

- хронічний характер;
- всеосяжний вплив;

➤ супроводжується змінами в розподільних процесах.

На сьогоднішній день це проблема кожної країни, оскільки виміряти темпи інфляції неможливо. Для того, щоб уникнути інфляції необхідно, щоб в повному обсязі діяв закон грошового обігу. Застосувати його вкрай важко, особливо в Україні, оскільки в нас значна частка грошей поза банківськими рахунками (готівка), яку підрахувати достовірно неможливо. НБУ, на відміну від ФРС та ЄЦБ має грошовий агрегат M0, тобто готівкові кошти. На мою думку, це є причиною недовіри з боку населення до банківської сфери в цілому. Цей чинник можна характеризувати менталітетом українців.

Отже, інфляція складний та багатогранний процес, який тягне за собою всю економіку в цілому. Виявити причини інфляції — це головний крок до вирішення даної проблеми, оскільки необхідно вирішувати питання локально. Інфляція тісно переплітається з поняттям «ціна», яке має головний вплив на ринкову економіку. Тому необхідно розглянути цю категорію більш детально.

РОЗДІЛ 2. Державне регулювання цін в сучасних умовах:

SWOT-аналіз

Держава може здійснювати прямий та опосередкований вплив на всі економічні явища та процеси, які відбуваються в циклі відтворення. Розглянемо складну та багатогранну категорію «ціна». Ціна — це грошовий вираз вартості товару. Провідними її елементами є:

- собівартість;
- прибуток;
- податки.

Співвідношення наведених елементів у відсотковому вираженні утворюють структуру ціни. Дана категорія має провідне значення у конкурентоспроможності на ринку, тому встановлення рівня цін займає чільне місце в соціально-економічному розвитку суспільства. Виділяють такі функції ціни:

- обліково-вимірвальна;
- розподільна;
- стимуляційна;
- регульовальна.

Ціни можна класифікувати за десятьма ознаками: від ринку, за способом встановлення, залежно від фактору часу і т.д. Більш детально розглянемо за ступенем і способом державного регулювання цін:

- ринкова ціна;
- регульована ціна;
- фіксована ціна;
- паритетна ціна.

Ринкова ціна. Даний тип ціни встановлюється на ринку під впливом попиту та пропозиції, її називають «вільною» ціною, оскільки вона не залежить від органів та інститутів управління. На ринкову ціну вагомий вплив має конкуренція, оскільки за умов монополії має місце державне регулювання.

Регульована ціна. Має вплив попит та пропозиція, однак можливе корегування з боку держави шляхом регламентації верхнього або нижнього обмеження,

недотримання якого забороняється та карається відповідного до чинного законодавства.

Фіксована ціна. Наведений вид ціни встановлюється в момент підписання договору. Ціна не підлягає зміні протягом терміну на який підписаний контракт.

Паритетна ціна. Даний різновид ціни встановлюється для підтримки сільського господарства та визначається державою. Вона покликана встановити ціну на сільськогосподарську продукцію для того, щоб фермери мали змогу придбати необхідний набір інших товарів та послуг.

Розрізняють методи прямого та непрямого (опосередкованого) впливу держави на регулювання механізму ціноутворення.

Метод прямого регулювання цін. Відбувається через наказ відповідного суб'єкта адміністрування. Включає в себе адміністративне втручання держави в діяльність суб'єктів господарювання; полягає в встановленні рекомендованих, фіксованих та паритетних цін. Розповсюджується на товари і послуги соціального значення; товари, які виготовляються монополістами; товари та послуги, які впливають на загальний ріст цін та їх динаміку. [9] Головною метою прямого регулювання є утримання інфляційного зростання цін, забезпечення конкурентного стану ринку та соціальний захист населення. Державне регулювання цін здійснюють органи Центральної виконавчої влади, обласні та місцеві державні адміністрації. Контроль за дотриманням норм стосовно встановлення цін здійснює Державна комісія з контролю за цінами, Державна податкова адміністрація, відділи контролю за цінами при обласних державних адміністраціях та ін.

Метод непрямого (опосередкованого) впливу на державне регулювання цін. Включає в себе використання сукупності способів впливу на ціноутворення. До них відносять:

- податки;
- субсидії;
- дотації;
- встановлення мінімальних заробітних плат;

➤ регулювання облікової ставки відсотка та валютного курсу. Максимальний вплив на ціну здійснює податок, оскільки він безпосередньо впливає на пропозицію. Зі зростанням податків будуть зростати відповідно і ціни. Лівову частку дохідної частини до бюджету здійснюють непрямі податки (ПДВ, акциз, мито), оскільки держава має монополієне право за веденням та зміною податкових ставок, вона може здійснювати опосередкований вплив стосовно ціни на будь-якому виробництві. Дотації та субсидії також здійснюють безпосередній вплив на пропозицію, оскільки із їхнім введенням знижуються витрати на виробництво відповідно мають знижуватися ціни на товари та послуги. Встановлення мінімальної заробітної плати, регулювання облікової ставки та валютного курсу здійснює зміни стосовно пропозиції на товари та послуги. Державне регулювання цін покликано встановити рівновагу між попитом та пропозицією, рівноважну ціну та обсяг виробництва. Співвідношення між прямим і опосередкованим державним регулюванням цін залежить від особливостей економічного розвитку країни, традицій та інших факторів.

На сучасному етапі уряд приділяє значну увагу стосовно регулювання цін, оскільки з 1 січня 2017 року припиняє дію пілотний проект щодо державного регулювання цін на продукти харчування, який був затверджений від 1 жовтня 2016 року. [8] Отже, обмеження торговельних націнок на соціальні продукти може бути відмінено. І вже ми можемо побачити негативний результат. У січні 2017 року ми також спостерігаємо істотне зростання цін на соціально значущі види продовольства: хліб протягом місяця зріс в ціні на 2%, яловичина і молочні товари - в межах 5%, овочі - на 8%, картопля - на 12% [8]. Про це зазначило Міністерство економічного розвитку та торгівлі України, однак існують значні розбіжності із Міністерством аграрної політики та продовольства. Станом на сьогодні можемо твердити, що негативного впливу від відміни державного регулювання цін ми не отримали. Ми не вбачаємо різкого коливання цін, передумов для цього немає», - зазначила заступник Міністра [11]. Після припинення дії даного проекту відразу зростають ціни на групу товарів, які потрапляють під регулювання, одна гарантією доступних цін є відсутність монополії. Для цього необхідно створити нормальні умови для виробництва. Скасування регулювання

цін може зменшити тиск з боку держави на бізнес, що сприятиме їхньому розвитку. Проте, при даній ситуації необхідно встановлювати програми для підтримки найуразливіших верств населення. З 1 квітня 2017 року Кабінет Міністрів України постановляє запровадити державне регулювання цін на лікарські засоби, які закупаються і вартість яких відшкодовується державою. Відповідно цієї постанови лікарські засоби діляться на 2 групи. Перша група буде внесена до Реєстру, а друга відповідно ні. Як бачимо впровадження ціноутворення має як і позитивні так і негативні сторони, тому для досягнення максимально об'єктивної та широкої оцінки проведемо SWOT-аналіз, який полягає у розділенні чинників та явищ на чотири категорії:

- S- сильні сторони;
- W- слабкі сторони;
- O- можливості;
- T- загрози.

<p><i>Внутрішні сильні сторони:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Захист соціальних верств населення. 2. Зменшення рівня монополії. 3. Сприяння стабільному розвитку економічної системи. 	<p><i>Внутрішні слабкі сторони:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тиск на бізнес. 2. Розвиток бюрократії. 3. Низький прибуток підприємств.
<p><i>Зовнішні можливості:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Залучення нових інвестицій. 2. Захист вітчизняного виробника. 3. Ріст рівня імпорту. 	<p><i>Зовнішні загрози:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тиск з боку конкурентів 2. Вправне ухиляння від державного ціноутворення виробників. 3. Розвиток інфляційних процесів.

Як бачимо державне регулювання цін має мати чіткий механізм вдосконалення. Уряд виносить протилежні дані та думки щодо цього. В умовах глобалізації необхідно оновити законодавчу базу, яка б сприяла розвитку бізнесу, що в свою чергу призводить до росту ВВП та збільшення імпорту. Саме всі ці дії і сприятимуть розвитку та росту соціально-економічної сфери країни.

РОЗДІЛ 3. Вплив інфляційного механізму на ціноутворення в Україні. Аналіз зарубіжного досвіду

Розвиток інфляції спричиняє макроекономічну нестабільність в державі. Інфляція безпосередньо впливає на механізм ціноутворення, оскільки з її розвитком зростають і ціни. При нормальному розвитку економіки має бути ринковий механізм ціноутворення з мінімальним втручанням держави. Однак, «вільна» ціна не здатна враховувати всі соціально-економічні аспекти, тому держава може здійснювати даний вплив через механізм непрямого оподаткування, встановлення пільг, регулювання валютного курсу та встановлення максимальної торгової націнки.

Незначні інфляційні процеси мають навіть позитивний ефект, бо сприяють до вкладання грошей в прибуткову справу, оскільки гроші, що лежать без руху втрачають свою цінність. Високі темпи інфляції негативно впливають на весь виробничий процес, знецінюються всі доходи і надходження. Тому в умовах інфляції ціни встановлюються на короткий період, інвестори не будуть вкладати кошти в проекти, окупність яких може тривати роки. При інфляції зростають ціни на сировину, електроенергію, паливо, що в свою чергу збільшує собівартість продукції, як наслідок зростають ціни на кінцевий продукт.

Для досягнення максимально бажаного ефекту держава проводить цінову та антиінфляційну політику. Цінова політика має забезпечити задоволення потреб споживачів та прибуток підприємства. Антиінфляційна політика має на меті стримати розгортання та знизити рівень інфляції. В світовій практиці застосовують такі напрями антиінфляційної політики: політика доходів, дефляційна політика, адаптаційна політика. У розвинутих країнах запровадженні загальні принципи проведення цінової та антиінфляційної політики: державні органи беруть на себе функції встановлення конкретних цін на товари та послуги, які мають вирішальне значення для економіки; 10-30% цін регулюються державними органами; встановлена потужна правова база регулювання цін, яка включає в себе

систему законів, постанов та програм. [7]

Метою державного регулювання цін в Україні є:

- забезпечення нормального співвідношення між монополією та конкуренцією;
- стримування розвитку інфляційного механізму;
- формування попиту населення шляхом корегування цін;
- соціальний захист населення шляхом диференціювання цін;
- запобігання споживання товарів шкідливих для життя та здоров'я.

Відомий економіст Дж. Гелбрейт наголошує, що особливий контроль над цінами з метою їх стабілізації держава повинна здійснювати в періоди інфляційного тиску. В Україні важливий вплив на ціноутворення має податкова система, яка є недостатньо розвиненою та потребує реформування. В світові практиці спостерігається зниження податку на додану вартість під час економічної кризи, що спричиняє її подолання. ПДВ закладається в ціну товару та його сплачує покупець, тому із зростанням податку зростатимуть і ціни, що в свою чергу призводить до розвитку інфляції. Держава з метою покриття свого дефіциту може запустити емісійний механізм, що є абсолютно неприпустимо для нормального розвитку економіки. Випуск додаткових коштів спричинить ріст інфляції та цін. В економічно розвинених країнах регулювання цін здійснюється неадміністративними методами. Це – квотування, ліцензування, внутрішньо- та зовнішньоторгівельні обмеження.

Варто приділити увагу щодо ціноутворення в Японії. Дана країна широко контролює монополію, уряд забороняє встановлювати несправедливо високі або несправедливо низькі ціни на їхні товари та послуги. Пряме регулювання цін здійснюється в чорній металургії, вігільності промисловості, атомній електроенергії. Особлива увага приділяється сільськогосподарській діяльності: держава забезпечує нормальний розвиток фермерського господарства. Загалом уряд регулює близько 20 % споживчих цін.

Протилежну політику щодо регулювання цін здійснює уряд США.

Держава обмежує пряме втручання в механізм ціноутворення, однак активно проводить непряме: кредитно-грошова політика, податкова політика, федеральні закупівлі товарів та послуг. Пряме регулювання цін здійснюється лише у монополізованих галузях, яке піддається антимонопольному законодавству. Загалом в США регулюються від 5% до 10% цін. [10]

На мою думку, Україні доречно приділити увагу розвитку на механізми ціноутворення Фінляндії. Економіка держави базується на приватному підприємстві, однак, уряд контролює ряд галузей і на деякі з них має монопольне право. Держава здійснює контроль щодо ціноутворення над провідними галузями: продукти харчування, електроенергія, зерно. Уряд стимулює кредитування під пільгові відсотки підприємств, які забезпечують товарами та послугами середній та нижчий середнього верстви населення. У Фінляндії вдало поєднаний ринковий механізм ціноутворення та регулювання з боку держави. Інфляція станом на 2016 рік коливалась від 0,4% до 0,5%, що свідчить про високий рівень розвитку.

Україні потрібно запозичувати досвід розвинутих країн Західної Європи, які постійно проводять політику підтримки цін і доходів товаровиробників відстаючих галузей. Цим самим вони гарантують продовольчу безпеку і вирішують питання соціального захисту населення.

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши проблему інфляції та її вплив на ціноутворення, можна дійти висновку, що ці економічні категорії мають масу відмінностей, однак тісно переплітаються між собою. Інфляційні процеси — це одна із головних причин економічної та соціальної нестабільності в країні. Ігнорувати даний процес неможливо: з її приходом моментально змінюється попит та пропозиція на ринку. Дане явище негативно впливає як і на виробника, так і на споживача. На мою думку розумне впровадження та реалізація інфляційного таргетування в контексті грошово-кредитної політики НБУ має нести виключно позитивні наслідки для економіки. Однак, спершу варто запровадити короткострокові цілі, які б мали високий рівень гнучкості в часі з метою пристосування до даної ситуації в економіці. На жаль, інфляція це типова та звична проблема в Україні, значна частина населення просто «змирилася» з цим та різким змінам цього показника вже ніхто не дивується.

Щодо ціноутворення, то контроль з боку держави може нести абсолютно різні наслідки. Державі варто регулювати ціни на монопольному ринку (залізничний транспорт, водопостачання, електроенергія), оскільки їхній ріст або спад може дати абсолютно негативні наслідки для гаманців українців. Проте державне регулювання при досконалій конкуренції, на мою думку, не є доцільним. Воно може принести збитки для виробника чи підприємства, оскільки підвищення або спад ціни відіграє первинну роль для споживачів, а отже і для їхніх потреб, смаків та бажань. Проте, держава — головний суб'єкт господарювання. Саме вона має монопольне право на випуск додаткових грошових одиниць, що безпосередньо впливає на розвиток інфляційного механізму. Виключно держава може змінити або впровадити нові податкові навантаження та збори, які впливають на виробника та пропозицію на ринку. Тільки держава може внести зміни до мінімального прожиткового мінімуму, заробітної плати, споживчого кошика, пенсійного фонду, що впливає на доходи населення, а відтак на попит на товари та послуги. Держава може удосконалити або ж повністю змінити закон, що може абсолютно змінити ринкові правила та умови, що в свою чергу змінить

погляди як і споживача, так і виробника.

Отже, як показує практика жодна частинка будь-якої сфери не може досягнути бажаного результату без взаємодії з іншими ланками, тому співпраця завжди має місце. Україна — пострадянська країна, однак всі ми прагнемо європейського рівня життя. Тому необхідно змінювати абсолютно все від масштабних суспільно-економічних проблем до менталітету та настрою кожного громадянина. В нас є маса прогалин в багатьох життєво важливих сферах і лише за допомогою спільної мети та об'єднання силами та ресурсами можливо досягнути максимального позитивного результату.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базилевич В. Макроекономіка: Підручник. / В. Базилевич, К. Базилевич, Л. Баластрик. – К. :Знання, 2007. – 703 с.
2. Кравченко С., Теленик С. Інфляція в ринковій економіці: сутність, причини і взаємозв'язок з макроекономічними показниками // Економіка, фінанси, право. – 2002. - №7. - с.9-12
3. Мещеряков Л. Л. Економічний простір [Електронний ресурс] / Л. Л. Мещеряков, Я. В. Гадяцька // №27. – 2009. – Режим доступу до ресурсу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2009_27/Stati/8PDF.pdf.
4. Найман М. Теоретична політична економія і макроекономічна теорія: зайнятість, інфляція, платіжний баланс. – Мюнхен: Франц Вален. – 1996. – 369с.
5. Тормоса Ю. Г. Ціни та цінова політика. — К.: Вид-во КНЕУ, 2011
6. Досвід регулювання цін за кордоном [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.if.ua/book/154/10177.html>
7. Історія причини види інфляції та методи боротьби з нею [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua-referat.com>
8. Кабмін хоче скасувати регулювання цін на продукти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/news/2017/02/13/620637/>
9. Методи державного регулювання цін. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/12150516/marketing/metodi_derzhavnogo_regulyuvannya_tsin
10. Особливості ціноутворення і регулювання цін в окремих країнах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bibliograph.com.ua/cena-cenoobrazovanie-2/39.htm>
11. Різких коливань цін на продукти харчування в Україні не відбулося [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/node/22950>

12. Теорії інфляції [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://readbookz.com/book/54/2092.html>